

Rasizm medeniýeti hemmeler üçin howply

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Rasizm medeniýeti hemmeler üçin howply RASIZM MEDENIÝETI
HEMMELEK ÜÇIN HOWPLY

Rasizmiň hapasyndan saplanan arassa howadan dem alasymyz gelse, munuň üçin hemmeler jan etmeli.

Fotosurat: Yoan Valat / EPA

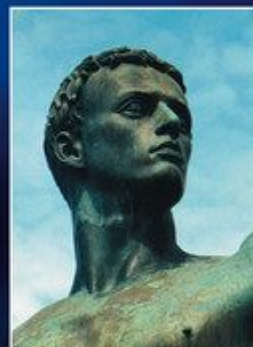
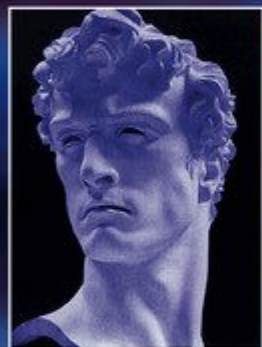
Uruşlaryň elmydama öňünden görüp bolýan netijelerinden biri-de etniki, dini ýa-da mezhep aýratynlyklara goldanýan rasizmiň artmagydyr. Özem bu ýagdaý aýratynam häzirki Gaza uruşynda bolşy ýaly dini rövüşe bürenen uruşlarda şeýle.

Ysraýyň we onuň Günbatardaky goldawçylarynyň ýa-da käbir goldawçylarynyň taralynda häzirki uruşa degişli dini mazmunly çykyşlaryň edilýändigini görýäris.

Meselem, Ysraýylyň BMG-daky wekili köplenç ybadat edilende ulanylýan ýewreý tahýasyny (kipa) geýip Töwrat aýatlaryny okady. «Hamasy» we onuň goldawçylaryny ýa-da käbir goldawçylaryny aýtmagyň geregi-de ýok aslynda. Olaram bu uruş boýunça dini mazmunly beýanatlary berýär we muny kyýamat ýaly legendar jemlemä baglanyşdyrýar.

Şeýle ýagdaýdan diňe bigünä gaza halky däl, hatda Netanýahuwa we onuň sagçy frontyna garşy çykýan käbir ysraýyllylar zyýan görenok. Ýewropada we Günbatarda ýaşayan musulman ilatam Günbatardaky çaknyşyklaryň we propogandalaryň artmagyndan ýetdik paýyny alýar.

СЕНСАЦИОННЫЕ ИСТОРИЧЕСКИЕ РАЗОБЛАЧЕНИЯ

Андрей Буровский

БРЕМЯ БЕЛЫХ
НЕОБЫКНОВЕННЫЙ
РАСИЗМ

«The Guardian» iňlis gazetini «Yslam garşydaşlygy we iudeý garşydaşlygy biri-birine deň betbagtlyklardyr... Ýewropa bileleşigi ahyrsoňunda muňa düşündi» ady bilen makala çap etdi.

Şeza Yslamyň ýazan bu makalasy «BBC» tarapyndanam halk köpçüligine ýetirildi.

Awtor Ýewropa boýunça milletparazlygyň yzyny yzarlanlar ýaly özünüňem Ysraýyl bilen «Hamasyň» arasyndaky uruşyň başky günlerinde şu soragy bermäge başlandygyny aýdýar:

«Näme üçin Ýewropa bileleşigi ýewropaly musulmanlara we jöhittlere gönükdirilen agressiw jenaýatlary we çykyşlary duruznak üçin has köp tagalla etmedi?»

Awtoryň aýtmagyna görä, oktýabr aýynda ÝB-niň Esasy hak-hukuklar agentligi tarapyndan geçirilen barlagyň netijesi Ýewropadaky asly afrikaly adamlaryň (muňa musulmanlaram girýär) «yzygiderli etniki diskriminasiýa, basyşa, rasizme» uçraýandygy barada hökümetlere duýdurýş berdi.

Pikir soralsyga gatnaşanlaryň 77%-ne golaýy 2016-njy ýyldan bäri etniki diskriminasiýa duçar bolup gören eken.

Geçen noýabr aýynyň soňunda ÝB habarnamanyň awtorynyň aýdyşy bilen «seýrek duşýan» umumy jarnamany çap edip, islamofobiýanyň giňden ýaýrandygyny duýdurdy.

РАСИЗМ, КСЕНОФОБИЯ, ДИСКРИМИНАЦИЯ

СБОРНИК СТАТЕЙ

Какими мы их
увидели...

Библиотека
журнала

АНТРОПО

неприкосновенный
запас

ÝB-niň garamagyndaky Ýewropa komissiýasy tarapyndan makullanan jarnamada ýewropaly musulmanlaryň beýleki raýatlar bilen «deňhukukly raýatlardygy-da nygtaldy.

Emma awtor munuň ýeterlik däldigine ünsi çekýär. Şonsuzam raýatlaryň garşysyna gönükdirilen diskriminasiýa yzygiderli yzarlamagy, maglumat toplamagy, milletparazlyga garşy ýewropaly güýçleriň köpçülikleýin hereketini talap edýän strukturalaýyn we sistemalaýyn kynçylykdyr.

Rasizm jenaýatlaryndaky artyşdan we Günbatardaky «käbir» jahyllaryň we fanatlaryň musulmanlara garşy emele getiren rasizm atmosferasyndan duýulýan endişe babatda habarnamanyň awtory bilen birmeňzeş duýgulary we pikirleri paýlaşýarys. Emma hakyň we adalatyň tarapyny tutmaly bolsak, rasizm medeniýetiniň ýeketaraply däldigini aýtmaly bolarys. Rasizmiň hapasyndan saplanan arassa howadan dem alasymyz gelse, munuň üçin hemmeler jan etmeli.

Has açyk aýtmaly bolsa, bizem öz jemgyýetimizde, käbirlerimiziň áydyşy ýaly dini tutaryklar bilen orta atan rasizm medeniýetini aradan aýyrmak üçin jan etmelidiris.

Bu «medeniýet» ilki bilen daşarda bizden üýtgeşikleri, soňam yslam we arap dünýäsinde bizden üýtgeşikleri nyşana alýar.

Dogry başlangyç nokady şu.

Şahyryň áydyşy ýaly: «Ilki özüňden başla we nebsiňi ýalňyşdan sakla».

Mişari ZEÝDI,

Saud Arabystanly žurnalist.

Şenbe, 09.12.2023 ý. Publisistika